Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ЗВІТ ПРО РОБОТУ
Науково-дослідної лабораторії
«Педагогічне краєзнавство Черкащини»
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини

за 2022 р.

Директор Лабораторії–
доктор педагогічних наук, професор Н. М. Коляда

І. Загальна інформація про Лабораторію

Науково-дослідна лабораторія «Педагогічне краєзнавство Черкащини» створена рішенням вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини згідно наказу (№ 122) ректора від 30 червня 2003 року, як структурного підрозділу Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Метою створення і діяльності лабораторії є розвиток фундаментальних і прикладних досліджень із проблем педагогічного краєзнавства.

Для досягнення визначеної мети лабораторія розв'язує такі завдання :

– інтеграція діяльності наукових установ та вищих навчальних закладів у галузі педагогічного краєзнавства;

– дослідження актуальних проблем педагогічного краєзнавства та забезпечення апробації і впровадження у практику теоретико-методологічних засад педагогічно-краєзнавчої діяльності.

Основні напрями діяльності лабораторії:

1. Педагогічне краєзнавство у підготовці майбутніх учителів.
2. Проблеми педагогічного краєзнавства: структура, функції, принципи та джерела.
3. Теоретико-методологічні засади педагогічно-краєзнавчої діяльності.
4. Зміст, форми і методи навчання студентів засобами педагогічного краєзнавства.
5. Педагогічне краєзнавство як ефективний засіб професійної підготовки майбутніх учителів.
6. Педагогічно-краєзнавча технологія навчання студентів.
7. Педагогічні умови функціонування моделі підготовки майбутніх учителів засобами педагогічного краєзнавства.
8. Методичні засади використання педагогічного краєзнавства у професійній підготовці вчителя.

Результати досліджень оприлюднено на офіційній сторінці Науково-дослідної лабораторії педагогічного краєзнавства в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (https://bit.ly/3ynur9j).

ІІ. Наукові співробітники лабораторії:

1. Коляда Н. М. – доктор педагогічних наук, професор;
2. Кочубей Т. Д. – доктор педагогічних наук, професор;
3. Кравченко О. О. – доктор педагогічних наук, професор;
4. Клименко Ю. А. – доктор педагогічних наук, доцент;
5. Албул І. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;
6. Балдинюк О. Д. – кандидат педагогічних наук, доцент;

7. Бондаренко Г. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;
8. Ревнюк Н. І. – кандидат педагогічних наук, доцент;
9. Полєхіна В. М. – кандидат педагогічних наук, доцент;
10. Роєнко С. О. – кандидат педагогічних наук, доцент;
11. Шевчук О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент;
12. Підвальна Ю. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;
13. Ісаченко В. П. – кандидат педагогічних наук, доцент;
14. Бойко О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент;
15. Матрос О.О. – кандидат педагогічних наук, доцент;
16. Карпич І. О. – кандидат педагогічних наук, доцент;
17. Гончар І. Г. – кандидат педагогічних наук, доцент;
18. Войтовська А. І. – доктор філософії з соціальної роботи;
19. Моргай Л. А. – доктор філософії з освітніх, педагогічних наук;
20. Скочко М.О. – доктор філософії з соціальної роботи;
21. Таран А.М. – доктор філософії з соціальної роботи;
22. Поліщук О.Р. – доктор філософії з соціальної роботи;

III. Видавнича діяльність.

Упродовж звітного періоду членами лабораторії видано: монографій – 6 (5 у співавторстві); навчальних посібників – 11; статей у виданнях Web of Science та Scopus – 6; статей у фахових виданнях – 16; статей у інших виданнях – 18.

Усі наукові праці оприлюднено на сайті Інституційного репозитарію УДПУ імені Павла Тичини (https://bit.ly/3c48X6P), а також офіційній сторінці лабораторії (https://bit.ly/3wGAB3y). та фахового видання «Соціальна робота та соціальна освіта» (srso@udpu.edu.ua).

Підготовлено до друку фахове видання «Соціальна робота та соціальна освіта» (Ч. 1, 2, 2022 р., srso@udpu.edu.ua), яке входить до Переліку наукових фахових видань України категорії Б (наказ МОН України від 26.11.2020 № 1471), в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт (231 – Соціальна робота; 011 – Освітні, педагогічні науки; 015 – Професійна освіта; 016 – Спеціальна освіта).

IV. Наукові теми. Проєктна діяльність.

Членами лабораторії виконується наукова тема кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи *Актуальні проблеми історико-педагогічного знання»* (реєстраційний номер 0111U009198): на основі аналізу загальних підходів щодо дослідження проблем педагогічного краєзнавства охарактеризовано діяльність Науково-дослідного центру педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування НАПН України та МОН України, створеного у 2006 р. в Уманському державному педагогічному університеті

імені Павла Тичини. З'ясовано, що серед різних напрямів наукових досліджень утверджується регіональний підхід, що ґрунтується на висвітленні закономірностей розвитку національної освіти та педагогічної думки на маловідомих, унікальних регіональних матеріалах. Один із аспектів такого регіонального підходу є предметом досліджень педагогічного краєзнавства – галузі педагогічного знання про особливості розвитку освіти, науки, педагогічної думки, культури місцевого краю, вивчення, збереження та творче використання регіонального педагогічного досвіду в теорії та практиці сучасних освітніх закладів. Доведено, що у процесі розвитку педагогічного краєзнавства вагоме місце займає співпраця закладів вищої освіти з науковими установами Національної академії педагогічних наук України.

У 2022 р. продовжено реалізацію дослідницького проєкту *«Освіта, шкільництво і педагогічна думка Черкащини»* (https://bit.ly/3kysctM) в межах діяльності Науково-дослідного центру педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування НАПН України та МОН України, Науково-дослідної лабораторії педагогічного краєзнавства Черкащини.

У 2022 р. в межах проєкту підготовлено колективну монографію «Педагогічне краєзнавство крізь призму історико-культурних явищ та процесів в Україні». Підготовка видання здійснювалася відповідно до плану наукової діяльності Науково-дослідного центру педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування НАПН України та МОН України та держбюджетної теми «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму» (реєстраційний номер 0119U103978), що виконується в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (2020-2022).

До участі в підготовці видання долучилися науково-педагогічні працівники Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та інших закладів вищої освіти, наукових установ України.

V. Практична реалізація матеріалів дослідження

Монографія «Педагогічне краєзнавство крізь призму історико-культурних явищ та процесів в Україні» стане у нагоді дослідникам у галузі педагогічної науки, соціальної роботи, а також усім, кого цікавлять міждисциплінарні проблеми педагогічного краєзнавства.

Тематичні розділи монографії «Педагогічне краєзнавство крізь призму історико-культурних явищ та процесів в Україні»:

Розділ 1. Освіта, шкільництво і педагогічна думка: історія та сучасність;

Розділ 2. Історико-культурний компонент підготовки здобувачів вищої освіти;

Розділ 3. Педагогічне краєзнавство у персоналіях.

Монографію рекомендовано до друку вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 4 від 25.10.2022 р.).

VI. Захист дисертаційних досліджень:

Таран А. М. Підготовка майбутніх соціальних працівників до застосування тренінгових технологій. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 231 Соціальна робота. Спеціалізована вчена рада ДФ 74.053.019 Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, 23.11.22 р.

В УДПУ імені Павла Тичини здійснюється підготовка кандидатів (докторів філософії) та докторів наук зі спеціальностей 011 – освітні, педагогічні науки (13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, 13.00.07 – теорія і методика виховання); 231 – Соціальна робота (13.00.05 – соціальна педагогіка).

VII. Участь у професійних об`єднаннях:

Всеукраїнська асоціація імені Василя Сухомлинського;

Міжнародна Асоціація шкіл соціальної роботи (International Association of Schools of Social Work, IFSW) та Товариства істориків освіти Великої Британії (History of Education Society UK, HES).;

Товариства істориків освіти Великої Британії (History of Education Society UK, HES).

VIII. Співпраця з науковими установами:

Співпраця з науковими установами:

– співпраця з Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського: участь у науково-методологічних заходах з історії освіти, що проводяться в бібліотеці: педагогічних читаннях, науково-методологічних та науково-практичних семінарах тощо;

– співпраця з відділом історії педагогіки Інституту педагогіки НАПН України шляхом проведення наукових заходів, підготовки наукових видань тощо.

IX. Стажування.

– Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, підвищення кваліфікації зі спеціальності 051 Економіка за напрямом «Удосконалення професійних компетентностей у галузі економіки та економічної політики», тема "Економічні засади соціального захисту" (1 кредит/30 годин). Сертифікат ПК №02125639/006020-22. 21.02.2022 – 14.03.2022 р.

– Національна академія педагогічних наук України. Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти». ОПП «Науково-педагогічні працівники університетів, академій, інститутів». Тема «Коучингові

технології у діяльності фахівців системи освіти». 14.03.2022 – 15.10.2022 (180 годин / 6 кредитів). *Свідоцтво про підвищення кваліфікації СП № 35830447/2159-22.*

– Черкаський державний технологічний університет на кафедру соціального забезпечення. ОПП «Організаційно-правові основи соціального забезпечення». 15.09.2022 – 30.10.2022 (180 годин / 6 кредитів).

– Всеукраїнське науково-педагогічне підвищення кваліфікації «Третій рівень освіти в Україні: особливості підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів у сучасних умовах війни», 27.06.2022 – 7.08.2022. (180 годин / 6 кредитів). *Свідоцтво про підвищення кваліфікації СП №* № ADV-270695-VNU від 07.08.2022.

– Тренінг «Інституційна культура академічної доброчесності: національні практики та кращі практики Європейського Союзу». 25.05.2022 (6 годин / 0,2 кредити).

– Тренінг «Академічна доброчесність як рушійна сила підвищення якості вищої освіти: кейси акредитаційної експертизи». 14.06.2022 – 16.06.2022 (15 годин / 0,5 кредитів).

– Та ін.

X. Інше.

Участь у роботі:

– Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук НАПН України (секція: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.05 – соціальна педагогіка; 13.00.07 – теорія і методика виховання);

– секцій за фаховими напрямами Наукової ради МОН. Секція 19 *Педагогіка*, психологія, проблеми молоді та спорту;

– Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 23 Соціальна робота (з 2022 р.).

– Експертної комісії наукових, науково-технічних робіт та проєктів, які фінансуються за рахунок зовнішнього інструменту допомоги Європейського Союзу для виконання зобов’язань України у Рамковій програмі європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020»;

– Та ін.

XII. Перспективи розвитку:

– формування наукового потенціалу з докторів наук та докторів філософії/кандидатів наук, що виконують науково-дослідні роботи за напрямами наукової школи, результати яких періодично публікуються у провідних фахових вітчизняних та зарубіжних виданнях;

– впровадження результатів наукових досліджень і науково-технічних експериментальних розробок; організація та проведення наукових заходів;

– співпраця з науковими установами, що спрямовується на забезпечення інноваційного розвитку освітянської галузі, зокрема, закладів вищої освіти та їхніх науково-дослідних підрозділів, є вагомим внеском у процес інтеграції освіти і науки. з метою інтернаціоналізації освіти продовжувати співпрацю, наукове та науково-технічне співробітництво з міжнародними, закордонними закладами та організаціями;

– організація та проведення наукових заходів різного рівня (конференцій, семінарів тощо) з науковими установами, громадськими організаціями тощо.

Завідувач лабораторії –
професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини,
доктор педагогічних наук, професор Наталія КОЛЯДА

Декан факультету
соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини,
доктор педагогічних наук, професор Оксана КРАВЧЕНКО